

“Del Blau al Cel...”

JORDI CURCÓ I PUEYO
HISTORIADOR DE LA CULTURA
POPULAR I TRADICIONAL

Si féssiu la prova de preguntar pel carrer a mena d'enquesta quina és la patrona de la ciutat de Lleida, de ben segur que a més d'un (o una) el posaríeu en un compromís. Les respostes les podem intuir: “Que si ara m'has agafat en fals!”, “No en tic ni idea... potser Santa Cecília?”. La possibilitat que la resposta sigui la correcta: la Verge Blanca de l'Acadèmia, no tindria crec jo un percentatge molt alt d'encerts, però de ben segur que entre els possibles noms trauria el cap un que no ho hagués fet abans, aquest és el de la Mare de Déu del Blau.

I a què treu aquest introductor? Treu a què avui, 2 de febrer, dia de la Candelera, Lleida celebra també la festa de la Mare de Déu del Blau. La singular imatge de pedra policromada realitzada per l'escultor Jordi Safont el 1447 per ser col·locada a la Porta dels Apòstols de la Seu Vella.

Aquest atípic i alhora molt lleidatà nom de Blau, té el seu origen en una antiga llegenda referida al blau que segons sembla llueix la Verge en el seu front i que, d'acord amb una molt popular narració llegendària, va ser produït com a conseqüència de l'enveja i de la ira humana: “Fou quan els canonges van encomanar una imatge de la Mare de Déu per ser col·locada a la Porta dels Apòstols de la Seu Vella. El temps apressava i el mestre, a fi de tenir-la enllestida en el termini fixat, encomanà al seu aprenent la seva execució. Aquest, que tenia més traça artística que el seu mestre, esculpí una formosa cara de la Mare de Déu. L'escultor, al contemplar-la no pogué contenir la seva enveja i irritat va llençar el martell damunt el rostre amb el desig de malmetre'l, però no aconseguí el seu propòsit. La imatge restà ben sencera i en l'indret del front on va colpejar l'eina, va aflorar un senyal, com si hagués picat en carn viva: un Blau”. La llegenda té un afegit a mena de lliçó. Explica que l'eina després d'haver-se estampat en la cara de la Verge, rebotà i anà a donar al cap de l'escultor que l'havia profanat, que va caure a terra mort en sec, pagant així el seu

pecat irreverent i iconoclasta.

La bellesa de la talla i la llegenda que l'ha envoltada, com també l'indret on fou col·locada –la Porta dels Apòstols de la Seu Vella– feu a la Mare de Déu del Blau molt popular i molt estimada pels lleidatans. Però quan Felip V l'any 1707 mañà tancar la Catedral per convertir-la en caserna, la Mare de Déu del Blau semblava tenir els dies comptats. Tot i això, no va ser fins l'any 1748 que deixà el seu primigeni emplaçament, per baixar a la ciutat i trobar aixopluc en l'antiga església de Sant Pau, al carrer La Palma. Allí va rebre culte fins el 22 de juliol de 1936, quan saquejat el temple, la Mare de Déu fou tret del seu altar i trossejada. El 1939, finalitzada la Guerra i una

vegada recómposta la talla, va ser dipositada durant un temps en el Museu del Poble, ubicat a l'antic Hospital de Santa Maria, per retornar l'any 1952 al recinte de la Seu Vella.

No seria aquest tampoc el seu destí final. L'any 1964 fou baixada a la sagristia de la Catedral Nova, on després de moltes vicissituds i d'una acurada restauració a càrrec del Servei de Bens Mobles de la Generalitat i també per part de l'escultor Victor Pallarès, que li referà la seva mà dreta amb el colom que sosté; la imatge recupera el seu primerenc esplendor. Fou així com el 4 de desembre de 2003, la Mare de Déu del Blau va trobar el seu definitiu emplaçament al presbiteri de l'altar Major de la Catedral Nova, on des d'aleshores rep culte i veneració i ha permès als lleidatans retrobar-se amb ella i redescobrir-la de nou.

L'any 2012 una colla de lleidatans i lleidatanes van constituir l'Associació BlausLleida, que vol aplegar a les nenes, noies i dones que es diuen *Blau* i alhora popularitzar aquest nom, donant a conèixer els valors culturals, històrics, artístics, tradicionals i religiosos que embolcallen aquesta lleidatana advocació mariana. Tanmateix, procura tots els anys preparar i celebrar la seva festa amb la celebració d'una missa a la Catedral i una ofrena de flors i llums als peus de la imatge, a banda d'altres actes culturals i festius, com enguany amb el Concert *Del Blau al Cel*, que la tarda del diumenge acollirà la Catedral a càrrec de l'Aula de Música Lestonnac, el Petit Cor i el grup Veus en Vers.

Certament que BlausLleida ha posat en valor la festa i la devoció a la Mare de Déu del Blau. Però ha estat ella mateixa que ho ha fet possible per la seva intrínseca lleidatania i arrelada història de 570 anys. No ens ha d'estranyar que alguns lleidatans pensin equivocadament que n'és la patrona de Lleida, la del Blau i no la Blanca. Totes dues, però, són prou compatibles, o no són el blau i el blanc plegats els colors del Lleida Esportiu?

Là Mañana

Edita: HOLDER SOLUTIONS SL | Polígono Industrial El Segre, 118. 25191 Lleida, Ap. Correos 11 / 25080. Tel. 973 001 140. Fax Redacció 973 001 149
Fax Administración y Publicidad 973 001 148
cartes@lamanyana.cat | www.lamanyana.cat

PRESIDENT-EDITOR: Jordi Solana Aguilera | **DIRECTOR-GERENT:** Ignasi Calvo Rivas
DIRECTOR: Josep Ramon Ribé Setó
REDACTORS EN CAP: Francesc Guillaumet, Sergi Martí, Laia Riverola, Andrés Rodríguez
ESPORTS: Albert Escuer | **LOCAL:** Diego Aránega | **LAMAÑANA 2.0:** Xavier Manau
FOTOGRAFIA: Tony Alcántara | **EDICIÓ:** Xavier Ortiz
ADMINISTRACIÓ: Xus Manzano | **PUBLICITAT:** David González